І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 172. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, TUESDAY, SEPTEMBER 15, 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, ВІВТОРОК, 15-го ВЕРЕСНЯ 1964 No. 172. VOL. LXXI.

КОНГРЕС ПЛЯНУЄ ЗАКІНЧИТИ ПРАЦЮ ДО КІНЦЯ ВЕРЕСНЯ

Вашингтон. — Президент Джансон старається знайти компромісову розв'язку, щоб Сенат міг вирішити проблему нового розподілу країни на виборчі округи, згідно із рішенням Найвищого Суду, який вимагає, щоб ці округи в цілій країні мали рівне число населення, бо це є в дусі Конституції. Конґрес плянує викінчити найважливіші праці впродовж двох тижнів, щоб вже з початком жовтня конґресмени й сенатори могли взяти участь у виборчій кампанії. Представники уряду при кінці тижня старалися переконати ліберальних демократів в Сенаті, щоб погодилися на компромісову розв'язку в справі виборчих округ. Також йшли старання прихильників уряду в тому напрямі, щоб знайти відповідне число голосів в Палаті Репрезентантів на те, щоб спільна конференція могла з успіхом вирішити законопроєкт про шпитальну і лікарську опіку для старших осіб в рамках соціяльного забезпечення. Республіканці виступають проти того, щоб вже тепер здійснювати розподіл на виборчі округи. Вони є проти рішення Найвищого Суду, бо коли б здійснити це рішення, то вони могли б втратити впливи в сільських районах, звідки тепер вони вибирають більшість своїх конґресменів. Сенатор Діркеен проєктував минулого тижня припинити дебати над цією справою, але Сенат більшістю 63 до 30 голосів відкинув цю пропозицію. Урядові прихильники предложили компромісову розв'язку, яка йшла б в тому напрямку, що стейти мали б мати „відповідний час" на те, щоб могти здійснити рішення Найвищого Суду з 15-го червня ц. р. Сподіваються, що Сенат голосуватиме в цій справі вже у вівторок, 15-го вересня. Коли Конґрес вирішить цю справу, то він мусітиме вирішити ще законопроєкт про видаткування фондів на допомогу закордонові, а після того програму допомоги стейтам в Апалачських горах, яка мала б коштувати уряд один більйон долярів. Сподіваються, що Сенат легко вирішить цю справу згідно з урядовим проєктом, але в Палаті Репрезентантів вона стріне більші трудноші. Справа лікарської допомоги старшим особам не знайшла підтримки в Палаті Репрезентантів, яка її відкинула, признавши тільки збільшення старечих пенсій на 5%. Сенат змінив проєкт Палати в тому сенсі, що збільшив старечі пенсії на $7 кожному пенсіонерові, а крім того додав ще окремий пункт про шпитальну і лікарську опіку для еміритів в рамках соціяльного забезпечення. Прихильники уряду стараються, щоб спільна конференція сенаторів та конґресменів погодилася на цю зміну, і пізніше щоб повна Палата її затвердила. В політичних колах немає великої надії на те, щоб це сталося ще цього року, бо впливові демократичні конґресмени є проти того, щоб лікарська опіка була в рамах соціяльного забезпечення. Проти неї є і більшість республіканців і в Сенаті і в Палаті. Проти цього проєкту гостро виступають обидва республіканські чолові кандидати: сенатор Ґолдвотер і конґресмен Міллер. Демократичний віп в Палаті конґресмен Гейл Боґґс передбачав минулого тижня, що голосування над цим проєктом відбудеться в четвер 17-го вересня, але уряд не має більшости в цій справі, тому голосування, мабуть, відкладуть на пізніше.

КОЛИШНІ УЧЕНИЦІ І ПРОФЕСОРИ ГІМНАЗІЇ СС. ВАСИЛІЯНОК ВІДБУЛИ НА СОЮЗІВЦІ СВІЙ ЮВІЛЕЙНИЙ З'ЇЗД, РІШИЛИ ВИДАТИ ПРОПАМ'ЯТНУ КНИГУ

Союзівка, Керґонксон. — Зворушливі згадки „стежок, по яких ходила наша молодість", зустрічі подруг із шкільної лавки після довгих-предовгих років розлуки, спомини минулого та пошанування тих, що їх уже немає між живими, обмін думок про сучасне та пляни на майбутнє і рішення зібрати це все й опублікувати у формі Пропам'ятної Книги було змістом і вислідом ювілейного з'їзду бувших учениць та професорів гімназії Сестер Василіянок у Львові, що відбувся на цій оселі Українського Народного Союзу впродовж минулої суботи і неділі, 12 і 13-го вересня, у 50-річчя першої матури — іспиту зрілости — у тій середній школі, що належала до найвідоміших і найбільш заслужених українських виховних осередків Галицької волости. Почався з'їзд у суботу 12-го вересня Богослуженнями в каплицях обох українських віровизнань і відбувався він у великій залі „Веселки" при участі понад 180 зареєстрованих учасниць з'їзду і численних гостей. Відкрила з'їзд голова ініціятивного ювілейного комітету інж. Орися Гаврищак - Колтунюк і після проведення молитви кол. професором гімназії СС Василіянок і тепер гол. редактором „Нашої Мети" в Торонті Впр. о. Петром Хомином і вшанування вставанням з місць померлих учениць і педагогів гімназії покликано почесну і ділову президію з'їзду.

Почесну президію, до якої увійшли присутні катехити і професори, як також найстарші учениці школи, очолила проф. Софія Лев. До ділової президії обрано, на пропозицію голови програмової комісії п-ні Ірини Чайківської, Іванну Рожанковську, як предсідницю, Марію Прокопович - Голод, як заст. предсідниці та пані Славу Мриц-Ґук, Стефанію Федорчак і Марію Сенишин-Горбач, як секретарок. Після короткої промови предсідниці І. Рожанковської, яка підкреслила вагу з'їзду для закріплення історії гімназії СС. Василіянок і її ролі в українському шкільництві, Впр. о. Петро Хомин прочитав привітання від Верховного Архиєпископа Митрополита Кир Йосифа Сліпого з Риму, від Митрополита українців-католиків у ЗДА Кир Амвросія Сенишина з Філядельфії, від Кир Апостольського візитатора для українців католиків в Европі архиєпископа Кир Івана Бучка, згадуючи водночас ту велику ролю, яку відіграв в заснуванні гімназії СС. Василіянок і в щедрій та жертвенній опіці над нею князь Української Католицької Церкви св. п. Митрополит Андрей Шептицький. З черги промовляла поч. голова з'їзду проф. Софія Лев, дякуючи голові і членам ініціятивного комітету за проведену ними працю для скликання з'їзду. Після цього голова ініціятивного комітету інж. Гаврищак-Колтунюк подала звідомлення з діяльности комітету. Закінчено цю першу сесію з'їзду відчитанням привітів від кол. професорів і катехитів гімназії СС. Василіянок: о. Т. Горникевича, о. Ір. Назарка, ЧСВВ, Вол. Радзикевича, о. прал. Василя Лаби, проф. М. Чубатого і від президії УГВР за підписом Дарії Ребет.

Пополуднева сесія з'їзду, в суботу 12-го вересня була присвячена доповідям — проф. д-ра Петра Ісаєва, мґр. Дори Біленької - Рак і проф. д-ра Василя Лева. Перший із них, колишній редактор журналу „Дзвони", говорив про „ідеал виховання в гімназії СС „Василіянок", насвітлюючи у своїй доповіді коротко історію Гімназії, її заснування і діяльности і стверджуючи, що вихованки школи здійснювали потім здобуті в ній ідеали в усіх ділянках життя і зокрема теж у підпільно - визвольній боротьбі. Мґр. Дора Біленька-Рак подала у своїй доповіді картину життя школи і її учениць наприкінці 1920-их років. Останній з доповідачів проф. д-р Василь Лев, з почину якого був скликаний

(Закінчення на стор. 4-ій)

Спроба нового перевороту у Південному В'єтнамі не вдалася

Сайґон. — В неділю 13 вересня — на Далекому Сході був вже понеділок 14 вересня — деякі південно - в'єтнамські генерали пробували перевести новий державний переворот, за причину якого вони формально подавали бажання відсунути від влади „зрадників", невтралістів і прихильників угоди з комуністами, та який фактично був виявом персональної боротьби за владу. Однак льояльні у відношенні до прем'єра генерала Нґуєна Хана інші війська, особливо летунство, ударемнили цю спробу. Коммодор летунства Нґуєн Као Кі загрозив збунтованим військовим частинам, які вмаршували до Сайґону, „масакрою" та переконав кількох збунтованих генералів, зокрема молодого амбітного генерала Лям Ван Фата, щоб вони відмовились від думки про переворот, бо це невідхильно доведе до перемоги комуністів. Генерал Нґуєн Хан перебував тоді в літній надморській місцевості Далят за 140 миль від столиці. Збунтовані війська окружили були дім генерала Хана в Сайґоні та ввійшли до середини, але ствердивши, що генерала Хана нема дома — розтаборились на вулиці. Вони не турбували вояка, який ввесь час стояв на стійці перед домом. Голова військового тріюмвірату ген. Дунґ Ван Мінґ, перебував увесь час дома. Всі крамниці в Сайґоні були відкриті й люди ніби не звертали уваги на факт, що місто раптом заповнилось вояками. Під вечір генерал Хан промовляв через радіо і закликав всіх виконувати спокійно далі свої обов'язки. Спроба того перевороту була цілком безкровна. Американський амбасадор генерал Максвелл Тейлор вернувся того самого дня з Вашинґтону, куди їздив на наради у справі Південного В'єтнаму. Його заступник Алексіс Джансон прийняв був команданта південно - в'єтнамського — вірного ген. Ханові — летунства й опісля конферував з самим генералом Ханом.

Британія загрозила Індонезії відплатними репресіями за атаки проти Маляйзії

Об'єднані Нації. — Під час коли Рада Безпеки Об'єднаних Націй все ще обмірковує скаргу Маляйзії проти Індонезії за скинення на території Маляйзії, на Маляйський півострів, індонезійських парашутистів, Британія, зобов'язана договірно до оборони Маляйзії, приготовляє реально цю оборону. Вона загрозила Індонезії, що у випадку повторення парашутних операцій проти Маляйзії — Британія переведе налет на Індонезію. Водночас Британія переводить наради з Австралією і Новою Зеляндією щодо спільної воєнної акції проти Індонезії. Британські бомбовики перевели вперше бомбардування тієї частини джунґлів на Маляйському острові, де скрилися рештки індонезійського парашутного висаду, а вояки, прислані з Нової Зеляндії, беруть активну участь у виловлюванні індонезійських парашутистів. Схоплено в полон дальших шість індонезійців. Гадають, що 17 серпня Індонезія скинула на Маляйський півострів кругло 100 парашутистів, а 2 вересня 40. Більшість тих індонезійців вже вбите у сутичках або схоплено в полон. Американські чинники припускають, що коли б Британія, разом з Австралією і Новою Зеляндією, повели воєнні репресії проти Індонезії, індонезійське летунство може перевести налет на Сінґапур. В такому випадку розпочалась би війна, яка охопила б і З'єдинені Держави, пов'язані союзницькими договорами з Британією, Австралією і Новою Зеляндією.

● 12 королівських пар і 36 князів і княжних будуть приявні в половині цього місяця в Атенах на вінчанні грецького короля, 26-річного Константина з 18-річною данською княжною Анною Марією. Перша частина весілля відбулася в Копенгаґі, куди король приїхав по наречену. Вінчання відбудеться в православному соборі й королівська пара підпише акт зобов'язання, що діти будуть виховуватись у православній вірі.

ПАПА ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПРОТИ „ФАНТАЗІЙ" ЩОДО ВСЕЛЕНСЬКОГО СОБОРУ

Рим. — Папа Павло VI виголосив в минулу неділю 13 вересня ц. р. промову до кругло 20.000 осіб, зібраних у сонячному погідному дні на велетенській площі святого Петра у Римі, присвячуючи цю промову Другому Ватиканському Соборові, званому коротко Вселенським Собором який мав відкритись наступного дня, в понеділок 14 вересня, на свою третю сесію. Папа звернув увагу у своїй промові на великі зміни, які зайшли у світі і людстві та які вимагають „наближення Церкви до вірних". Проте він перестеріг проти „мрій і фантазій", що їх породило скликання цього Собору. За негайними коментарями — цей зворот у промові Папи мав стосуватись надмірних сподівань на радикальні зміни в Католицькій Церкві в напрямку її демократизації. Папа звернув увагу, що Христова Церква завжди в усіх справах ступала повільно, щоб тим тривкішими були її постанови. Перший Вселенський Собор відбувся в Нікеї в 325 році. Перший Ватиканський Собор відбувся в 1869/70 році у Римі. Папа Іван XXIII скликав 2-ий Ватиканський Собор 11 жовтня 1962 і ця перша сесія тривала до 8 грудня 1962. 3-го червня минулого року помер Папа Іван XXIII і його наступник, Папа Павло VI, скликав другу сесію на 29 вересня минулого року; вона тривала до 2 грудня 1963. Архиєпископ Мартін О'Коннор, голова пресової комісії Собору, заявив на пресовій конференції в минулу суботу, що годі з цілою певністю твердити, чи теперішня третя сесія Собору буде останньою, чи ні. На першому діловому засіданні у вівторок 15 вересня має розпочатись розгляд останніх двох глав проєкту декрету „Про Церкву". У теперішній сесії візьмуть участь 2.513 високих церковних достойників — кардинали, архиєпископи, єпископи й ігумени чернечих Чинів. Сподіваються приявности всіх учасників вже на першому засіданні Собору. Українські владики з американського континенту виїхали до Риму в минулому тижні.

Макаріос відступив у справі харчів з Туреччини для турків на Кіпрі

Нікозія. — Кіпрсько - грецький президент Макаріос спершу рішуче спротивився довозові турецьких харчів для турецької оселі в районі Коккіна та загрозив, що кіпрські греки протиставляться силою тому транспортові. Турецький уряд заповів був, що він вишле туди транспорт харчів під охороною своїх воєнних кораблів. Кіпрські греки переводять бльокаду грецьких осель, які внаслідку опинились у дуже важкій харчовій ситуації. Після сильного натиску збоку західньої дипломатії та представників Об'єднаних Націй і, мабуть, також грецького уряду, Макаріос змінив те первісне становище, яке могло було довести до вибуху воєнних дій, і погодився, щоб турки привезли для своїх земляків харчі, з тим застереженням, щоб харчі не були вивантажені в порті Коккіни і щоб кіпрсько-грецькі чинники брали участь в їхньому транспортуванні. Сталося це після того, як командант військ ОН на Кіпрі, індійський генерал Коконденра Тімайя поїхав з представниками Міжнародного Червоного Хреста до тієї кіпрсько-турецької оселі і ствердив, що тамошніх 1.400 турків — а не 850, як твердили кіпрські греки — дійсно знаходяться в пів-голодовій ситуації. В Об'єднаних Націях кіпрсько грецький міністер закордонних справ Спірос Кіпріяну мав довгу розмову з генеральним секретарем У Тантом. Президент Джансон відбув нараду з американськими амбасадорами, викликаними спеціяльно для цієї цілі до Вашинґтону з Атен, Анкари і Нікозії.

Большевики облили трійливим плином члена західньо-німецької амбасади в Москві

Бонн. — Західньо - німецький міністер закордонних справ д-р Ґергард Шредер зголосив гостру ноту протесту на руки совєтського амбасадора Андрея Смірнова проти злочинної атаки, переведеної на особі Горста Швіркмана, члена західньо - німецької амбасади в Москві. В неділю 6 ц. м. Швіркман поїхав з кількома іншими членами німецької амбасади до православного Загорського монастиря зза 40 миль від Москви. Під час Богослужби він відчув наче удар у ліве стегно. Подивившись, він зауважив, що ліва штанка мокра. В кілька годин пізніше почув сильні болі і лікар ствердив погане попечення сполучене з високою гарячкою. Горст Швіркман був фахівцем електроніком і його вислали були до амбасади в Москві для перевірення, чи большевики не заінсталювали були в будинку амбасади підслухові апарати. Він дійсно віднайшов кілька таких апаратів та мав вертатися до Німеччини. Коли він важко захворів після тієї атаки, західньо - німецька амбасада хотіла негайно вислати його до Бонну, але совєтський уряд не приділив йому місця у відповідному літаку. Тому його відлет опізнився на 48 годин. У Бонні лікарі - фахівці ствердили, що Швіркмана облито, мабуть із ручної сикавки, плином, який витворює так званий гірчичний трійливий газ, уживаний під час першої світової війни, у відомих тоді перших газових атаках. Швіркман знаходиться на критичній листі. Чому большевицькі опричники вибрали собі саме його за предмет такої атаки — не відомо.

Обидві партії зобов'язалися вести чесну виборчу кампанію

Вашинґтон. — Голова Республіканського Крайового Комітету Дін Бирч і голова Демократичного Крайового Комітету Джан М. Бейлі 11-го вересня підписали зобов'язання про те, що представники їхніх партій вестимуть виборчу кампанію чесним способом і не будуть очорнювати своїх політичних противників. Кодекс чесної виборчої кампанії виготовила окрема Комісія Чесної Виборчої Практики, очолювана сином покійного сенатора Чарлзом П. Тефтом, який був присутній при підписуванні цього виборчого зобов'язання, і який висловив страх, що цьогорічна виборча кампанія готова переміниться в акцію очорнювання осіб, замість того, щоб бути боротьбою виборчих проблем і гасел. Згідно з кодексом чесної виборчої кампанії обидві сторони мають придержуватися таких засад: 1. Обговорювати дійсні проблеми і відкидати так звані „шептані" та анонімові оскарження. 2. Не закидувати собі браку льояльности до ЗДА та не знеславлювати себе взаємно. 3. Не користуватися закликами, базованими на расовому, релігійному і національному походженні противників.

Ґолдвотер проти поширення влади Президента коштом інших частин уряду

Шикаґо. — Республіканський кандидат на президента Беррі Ґолдвотер, промовляючи на річних зборах Американського Тов. Політичних Наук, виступав проти збільшення влади Президента, кажучи, що ті всі, які голосять думку про „сильну владу Президента", визнають „тоталітарну філософію, яка твердить, що „ціль освячує засоби". Ґолдвотер сказав також, що і Найвищий Суд ЗДА не дуже дбає про те, щоб зберігати засади конституції. На зборах було 2,200 присутніх членів, які оплескували майже в половині Ґолдвотера і його демократичного противника, якого згадав голова Товариства Герман Прітчет. Один член д-р Герман Файнер поширював летючку з закликом бойкотувати Ґолдвотера, але голова Прітчет заявив публічно на початку зборів, що Ґолдвотер є членом Товариства, і що Линдон Б. Джансон в 1960-му році промовляв на зборах цього Т-ва. Ґолдвотер критикував рішення Найвищого Суду в справі молитви в школах і в справі нового поділу конґресових виборчих округ, опертих на справедливому числі населення.

В АМЕРИЦІ

● Представник Федерального Бюра Інвестиґацій заперечує поширену вістку перед Демократичною Конвенцією в Атлантик Ситі, Н. Дж., що був плян вбити президента Джансона в четвер, коли він виголошував свою промову. В Ню Йорку один наркоман говорив про атентат на президента Джансона, і ця вістка поширилася була як про якусь змову проти Джансона.

● Преса пише про те, що президент Джансон в Дні Праці летів до Дітройту, не маючи при собі особистого лікаря, який давніше завжди їздив разом із Президентом. Не було також біля Президента і офіцера-шифрувальника, який знає всі державні шифри, і який був би потрібний Президентові на випадок якоїсь наглої державної потреби. Лікар Білого Дому летів на іншому літаку, бо на Президентовім не було місця.

ДЕСЯТИЛІТТЯ „ВЕСЕЛКИ"
ВЕРЕСЕНЬ 1954 — ВЕРЕСЕНЬ 1964

Сьогодні, 15-го вересня 1964 року, сповнюється точно десять років з дня появи першого числа видаваного Українським Народним Союзом і „Свободою" та редаґованого колеґією з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури журналу для дітей „Веселка". Десять років сяє-грає своїми кольорами „Веселка" українським дітям, що виростають поза Україною. Вона розповідає їм про землю їхніх батьків і дідів, про її красу й багатства, про український народ, його славне минуле, про його боротьбу за волю й власну державу.

Сотні віршів, оповідань, казок, леґенд, нарисів, десятки сценічних картин, статтей-розповідей, загадок, розваг, дописів з дитячого життя, листів від дітей-читачів, безліч ілюстрацій наших передових мистців - графіків — це чарівна, невичерпна скарбниця української дитини й неоціненна поміч у виховній праці батькам, учителям, педагогам, провідникам молодечих організацій та всім тим, що мають діло з дітворою.

Рівно десять років стоїть „Веселка" на сторожі душі української дитини, виховує гідних переємників української справи в дусі нашого національного ідеалу й державницької думки. За десять років тисячі юних читачів брали й беруть „Веселку" в руки — багато перших її читачів це вже тепер дорослі люди, а на зміну їм приходять молодші аж до 4-5-літніх дошкільнят. Усі вони зазнають на собі її позитивного, морального, національного, естетично - мистецького виховного впливу, всіх їх радує, навчає й розважає „Веселка", та всім вказує вона шлях у житті.

Фотомонтаж заголовних сторінок деяких річників „Веселки".

Десятирічний ювілей „Веселки" — це ювілей плянового, послідовного й невсипущого змагу за душу української дитини, і тому цей ювілей при всій своїй скромності небуденний й далекосяглого значення. З почуттям радости й гордости, із зрозумінням ваги й вартости 10-річної праці, з свідомістю гідно й чесно виконаного обов'язку в тяжких умовах еміґраційного життя вступаємо оце спільно — видавництво, редакція, співробітники й передплатники-читачі — в одинадцятий рік існування „Веселки". Вступаємо в новий рік праці з особливою вдячністю за жертовну працю до наших співробітників, авторів і ілюстраторів, до всієї нашої громади за її цінну підтримку. Віддаємо „Веселку" дальшій пильній увазі широким колам українського громадянства, якому лежить на серці добро української дитини та майбутнє української нації. Наше найгарячіше бажання, щоб з нагоди свого десятиліття „Веселка" опинилася в руках кожної української дитини, щоб її виховний вплив охопив всю українську дітвору в усіх країнах вільного світу, щоб вона стала найбільшим досягненням нашого культурно - національного життя в ділянці виховання молоді поза межами України.

Видавництво й Редакція

У СВІТІ

● Німецька піклувальниця, 28-річна Анне Кляйн, схопила 18-місячну дитину американського сержанта і його дружини, замешкалих в Новому Ульмі в Західній Німеччині. Поліція розіслала алярм по всій Німеччині й усі газети надрукували світлину тієї німкені і на тій основі селяни пізнали її в селі Ґустафсбурґ та повідомили поліцію. Після тієї сумної пригоди американські батьки негайно вернулись до ЗДА.

● У Західній Німеччині є тільки коло 100.000 безробітних, себто пів відсотка тамошньої робітної сили. Зрештою — на 1 вересня ц. р. було вільних 680.900 місць праці, на які не було охочих. Брак робітних рук в Західній Німеччині і Західньому Берліні є феноменом на тлі загального безробіття в більшості країн світу.

● Дві німецькі родини — два чоловіки, їхні дружини і 11 дітей втекли із Східнього до Західнього Берліну у вантажному автомобілі - холодільнику, яке постачає м'ясо. Два мужчини їхали, як водій і його помічник — їхні жінки і діти були скриті всередині авта - холодільника. Комуністична сторожа, знаючи це авто і його постійні подорожі між двома частинами поділеного міста, не робили ревізії всередині авта, заповненого звичайно м'ясом.

СВОБОДА ŠVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

У 10-РІЧЧЯ „ВЕСЕЛКИ"

Точно десять років тому, 15-го вересня 1963-го року, появилося окремою вкладкою в „Свободі" перше число дитячого журналу „Веселка". Появу цього журналу супроводила редакційна стаття в „Свободі", в якій виснювалось обставини, причини й цілі цього нового зусилля Українського Народного Союзу, „Свободи" і Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, що з його рядів сформовано редакційну колегію журналу. Для пригадки тих обставин, в яких „Веселка" побачила світло денне, і для їх оцінки з перспективи десяти років передруковуємо згадану редакційну статтю:

„ВЕСЕЛКА"

З сьогоднішнім числом „Свободи" появляється перше число „Веселки", нового щомісячного журналу для дітвори. Цим Головний Уряд УНСоюзу і В-во „Свобода" починають здійснювати свій давній плян та рішення останньої Конвенції УНС і загальне побажання наших громадян, зокрема батьків і дітвори.

„Веселка" появляється в дуже скомплікованих і трудних обставинах. Усі бо погоджуються з тим, що такого роду журнал більше, ніж потрібний. Про це вже багато написано і сказано, були теж всілякі пляни, але на тому й кінчалося. Загальна опінія була така, що УНСоюз і „Свобода" „повинні це зробити".

На тлі такої загальної опінії і загальної ситуації справа дитячого журналу при „Свободі" виникла вперше у конкретній пропозиції на річному засіданні Головного Уряду УНС в травні минулого року. Головний Уряд не міг перебрати на себе цієї великої відповідальности і передав вирішення справи найближчій конвенції УНС, яка відбулася вже з початком червня ц. р. у Вашингтоні.

Конвенція із свого боку однодушно і, можна б сказати, ентузіястично поставилась до такого задуму, доручивши новому Головному Урядові і Редакції „Свободи" здійснити його. Це була одна частина проблеми. Але того ентузіязму вже не було, коли прийшлося вирішити другий і найважливіший бік справи: звідки взяти на це фонди? Статутова Комісія пропонувала передплату „Свободи" до 60 центів місячно, себто збільшити її на 10 центів. До речі, такої підвишки потребує і сам щоденник, без дитячого журналу. Сьогодні бо члени УНС, які становлять більшість передплатників „Свободи", платять за неї приблизно по півтора цента за число, з чого один цент іде на покриття поштової пересилки, а півцента на все інше — папір, друкарню і редакцію. Як же за таку ціну можна видавати щоденник та ще й з двотижневим літературно - мистецьким і іншими додатками?

Отже, Конвенція доручила видавати журнал, але не призначила на це конкретних фондів, тільки „зобов'язала" всіх членів УНС та закликала всіх передплатників „Свободи" складати на її цілі кожного року впродовж місяця жовтня так звану „добровільну доплату до передплати" в сумі щонайменше двох долярів річно, заохочуючи рівночасно до „щедрих пожертв" на пресовий фонд. Рішення це базувалось головно на вірі, що наш свідомий загал зрозуміє вагу і важливість цієї справи, відгукнеться сам і добровільно зложить не тільки на дальший розвиток „Свободи", але й на саме її вдержання.

В тій самій надії починаємо з сьогоднішнім днем здійснювати рішення Конвенції та побажаня і вимоги загалу. „Веселка" побачила світ. Появилась вона цим разом у подвуйному об'ємі на 16 сторінках чвертkового формату „Свободи" і в повному тиражі „Свободи", отже понад 20000. Разом із „Свободою" загляне „Веселка" туди, куди вона ніколи не могла б дійти як окремий журнал. Підготову цього журналу перевели й переводитимуть з найбільшою власною посвятою та жертвенністю найкращі спеціялісти з Об'єднання Працівників Дитячої Літератури та найкращі наші мистці. Вони свідомі, що винагорода за їхню працю в наших теперішніх обставинах не буде в жадному відношенні до вложеного в ту працю часу і труду, але роблять це з великої турботи за нашу молодь і її душу.

Починаємо це нове видання в ювілейному році УНС і в новому поході за душу нашої дітвори і нашої молоді. Точно 61 рік тому, 15-го вересня 1893-го року, появилось так само скромно і безпретенсійно перше число „Свободи" і своїм творчим словом та шляхетною ідеєю започаткувало в найтрудніших обставинах оформлення, ріст та розвиток українського спільнотного життя в цій країні, що впродовж минулого вже більше як півсторіччя видало і видає такі багатющі плоди для цієї країни, української спільноти в ній та для всього українського народу. Дав би Господь, щоб і ця „Веселка" своїми багатобарвними промінням прояснила душі і уми нашої загроженої усіми лихами великих міст дітвори та молоді і засіяла в них зерно християнських і вселюдських чеснот та української правди, прив'язуючи їх міцно до найкращих традицій їхніх батьків, зв'язуючи їх з долею всього українського народу та скеровуючи їх на шлях невпинного творчого змагання за поліпшення тієї долі.

Що можна сказати про „Веселку" та з'ясовані в наведеній статті обставини її появи з перспективи десяти років?

Згідно з фактами та існуючим станом, „Веселка" більш ніж виправдала себе в усіх відношеннях за винятком одного: фінансового. Пригляньмось бодай загально цим поодиноким факторам, що супроводять появу „Веселки.

Про саму „Веселку" і її десять річників сказано детальніше на іншому місці в цьому числі. Не ми і не редакція „Веселки", але кваліфіковані виховники, педагоги і письменники вже дали й дають найвищу оцінку для змісту і оформлення цього журналу. Його десять річників — це не тільки одне з найбільших наших культурно - виховних досягнень, але й одне з найбільш переконливих свідоцтв нашої вітальности. Це те, що ми бачимо. Але незрівнянно більшою вартістю є ті моральні і національні скарби, що їх створила „Веселка" в серцях і душах своїх юних читачів, наших спадкоємців. До цього треба додати ще одну вартість: відношення громадянства до „Веселки". Правда, найбільш позитивна оцінка „Веселки" і моральна підтримка для неї збоку громадянства багато перевищують необхідну для цієї публікації матеріяльну підтримку, але й ця, треба признати з великою вдячністю для всіх жертводавців на фонд „Веселки", не має собі рівної в історії пожертв на подібні цілі.

Це ті великі вартості „Веселки", які в поважній мірі рекомпенсують уже десятирічний справжній „біль голови" її видавців та редакторів. Видавець — Український Народний Союз і „Свобода", крім додаткових трудів, докладають ще кожного року пересічно яких $7 000 готівки, щоб покрити дефіцит цієї публукації, а редакторам і співробітника, їхнім фаховим знанням та їхньому жертвенному трудові треба завдячувати те, чим „Веселка" впродовж десяти років свого існування стала і чим вона є та що вона досягнула.

Відзначаючи перше десятиріччя „Веселки" саме в день, як її „мати", щоденник „Свобода" сповнила 71 рік свого існування, можемо тільки ствердити, що Український Народний Союз та ці й інші його публікації твердо рішені — при дальшому зрозумінні, співпраці і допомозі громадянства — не тільки продовжувати, але й дальше розгортати і вдосконалювати цю свою службу нашій громаді і нашому народові та його правді.

М. Мельник

НАРІД БЕЗ ПРИЯТЕЛІВ

Бувши недавно в Чехо-Словаччині, Хрущов скаржився на Китай. Він казав, що „китайські товариші" зайшли вже так далеко, що починають ставити територіяльні вимоги до Совєтського Союзу. При тій нагоді він „зажартував", кажучи, що незабаром китайці домагатимуться розчленування СССР. А про те, цей жарт Хрущова на жарт не виглядає.

Від самого початку свого існування російська комуністична партія уважала, що всі інші партії (а передусім українські) мають бути або зліквідовані або їм підпорядковані. Чому? Тому, що цього вимагали й вимагають російські імперіялістичні інтереси.

Від якогось часу китайська комуністична партія успішно пропагує національну незалежність комуністичних партій. Чому? Тому, що тільки в такий спосіб можна послабити совєтську імперію і відібрати від Росії території, до яких Китай має претенсії.

Багато політиків на Заході базувало свою оцінку російсько - китайського конфлікту на засновку, що люди в Пейпінгу і Кремлі це передусім комуністи, а вже потім китайці та росіяни. Тому вони були переконані, що ідеологічні розходження між цими двома потугами не такі гострі, щоб дійшло до розколу і ворожнечі. Закордонна політика ЗДА, сперта на такого роду переконаннях, приблизно рік тому почала провалюватися. Виявляється, що національні інтереси куди сильніші, як переходові справи ідеологічного характеру.

В результаті Росія стоїть перед надзвичайно серйозною загрозою. Її сусід, Китай, не боїться великих просторів СССР. Він має величезну чисельну перевагу в населенні і незвичайно войовниче наставлення (Корея, Індія). Покищо він не має атомової зброї, але всі згідні в тому, що це лише питання часу.

Останні заходи Москви (признання автономії для комуністичних партій поза межами СССР, лагідний підхід до Тіта і румунських „відступників") вказують виразно на те, що в Кремлі починають думати про те, що часом добре мати приятелів. Подібні думки зродилися були в головах провідників „Третього Райху" в 1944-му році, але тоді вже було запізно. Так само думав і Сталін, коли після критичних поразок у другій світовій війні, відсунувши набік комунізм, почав апелювати до російського і українського націоналізмів. Подібних прикладів в сучасній і в старій історії можна було б навести безліч. Невільники, як це яскраво засвідчили мільйони полонених совєтських вояків, не хочуть умирати за своїх панів.

Де ж приятелі Росії?

Починаючи з 14-го століття і кінчаючи першою світовою війною, московські князі та царі, без сумніву, належали — з незвичайно рідкими виїмками — до найбільш жорстоких автократів. Ніде в Европі народи не були підпорядковані провідній верстві в такій мірі, як в Росії. Не диво, що гамування будь-якого поступу, зокрема поступу в економіці і соціяльному та державно - політичному житті, мусіло скінчитися кривавою революцією, яка прибрала найбільш екстремних форм.

Той самий державний лад переносили росіяни і на окуповані ними території. І коли принаймні деякі потуги Заходу респектували національну окремішність колоніяльних територій і навіть виховували їхню провідну верству, для росіян уся окупована ними територіями була російською імперією.

Таким чином усі безпосередні сусіди Росії мали нагоду відчути на своїй шкірі московського нагая.

Традиції російського автократичного централізму з приходом до влади большевиків ще більше загострились. Їх можна спостерігати серед переважної більшости російських еміґрантів, які запевняють американців, що в СССР проблема національностей не існує взагалі.

Ці традиції особливо яскраво виявляються серед людей Кремлю, які за всяку ціну хочуть позбутися національної проблеми в СССР.

Так, як і їхні попередники, ці люди сліпі на те, що довкруги них діється. Вони не зауважують того, що панування одного народу над другим ніякої надзвичайної користи не приносить; що мирною співпрацею і пошаною для інших можна здобути більше, як традиційним нагаєм; що їхній імперіялізм, хоч і змодернізований, хоч і як прикритий комуністичною фразеологією, залишається імперіялізмом, для якого тепер місця на світі немає; і що, врешті, своїм ненаситним бажанням панувати над іншими людьми вони поволі, але певно створюють умови для вибуху, який може мати куди грізніші наслідки, як революція 1917-го року.

Таким чином Росія стала єдиною великою країною на світі, яка довкруги себе не має ні одного приятеля.

Та цього ще замало. Здається, що це вже в природі російської провідної верстви — „здобувати" ворогів не тільки серед своїх безпосередніх сусідів, але й серед усіх тих, з ким вони мають діло.

Перед другою світовою війною Росія мала приятелів серед чехів, болгар, сербів, які дивилися на цього свого сусіда очима російських письменників, поетів та композиторів. Ситуація змінилась, коли ці народи ввійшли у безпосередній контакт з представниками російської провідної верстви.

Ставши перед великою загрозою не тільки для колись чужих, але й для своїх власних територій, російські комуністи починають шукати приятелів. Очевидно, українці, білоруси, грузини, литовці, естонці, фіни, поляки, німці, мадяри, румуни лише чекають на момент, коли захитаються підвалини російської імперії.

ВАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Андрій Вільшенко

ДО ПРОБЛЕМИ НАШОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

У недавньому огляді моєї праці з ділянки хемічної термінології („Цінний вклад у занедбану ділянку", „Свобода" з 27 серпня ц. р.) редактор В. Давиденко слушно підкреслив майже повний брак праць з технічного та наукового назовництва у наших еміграційних виданнях.

Цей брак тим більше дошкульний, що — за оцінкою сучасних лексикографів — не менше як половина словництва всіх цивілізованих мов складається з наукових і технічних термінів. Що більше, можемо сказати, що саме наявність виробленої наукової і технічної термінології різних ділянок культури і технології відрізняє цивілізовані мови від мов примітивних. Ці останні з необхідности мусять користуватися термінами своїх більше заавансованих сусідів.

У сучасному положенні нашого народу наукова мова має важливе політичне значення. Термінологія, включаючи в неї і номенклятуру, стала засобом культурного імперіялізму Москви. Совєтська верхівка вже десятки років накидає підсовєтським не-російським народам свої технічні, побутово - технічні та наукові терміни, рівночасно поборюючи всякі спроби цих народів розвивати назовництво самостійно.

Так, як українцям не дозволено мати у своїй мові два звуки і дві літери г і ґ тоді, коли старший брат має тільки одну, так само не вільно українцям мати, скажімо, більше модерну хемічну номенклятуру, як „найпередовіший нарід у світі" — росіяни.

Отже, коли причини термінологічного застою в Україні суто політичні, то у вільному світі вони інші. Тут основною причиною є не так брак охочих і кваліфікованих працівників у поодиноких ділянках, як брак зрозуміння важливости такого роду праці, а за тим і брак фінансової піддержки. Ця байдужність вражає, зокрема, у випадку науковців і професіоналів, яким справа українського назовництва їхніх ділянок повинна б найбільше лежати на серці.

Для прикладу, справа згаданої вище невеличкої обсягом термінологічної праці тягнулася понад два роки. Праця побачила світ тільки тоді, коли Т-во Українських Інженерів піднялося фінансувати друк бюлетеню. На жаль, видана праця не є повною, це тільки перша частина номенклятури неорганічної хемії. Друга частина цього проєкту — номенклятура неорганічних сполук, — вдвоє більша розміром, уже давно є в рукописі, але немає виглядів, щоб вона появилася друком. Причина — знову ж брак фондів. Автор мав у пляні опрацювати згодом також українську версію міжнародної номенклятури органічної хемії. В цій ділянці досі зовсім немає нічого у нашій термінологічній літературі. Одначе, тому, що термінологічна праця дуже загайна і невдячна, всяка охота до неї відпадає, коли нема виглядів на її публікацію.

Великим досягненням у термінологічній праці було б — створення окремого Термінологічного Інституту, в якому співпрацювали б наші обидві найвищі наукові установи та інші найвищі наукові установи інші окремі заінтересовані особи і інституції. Проєкт такого інституту, що постав декілька років тому, на жаль, залишається тільки проєктом.

МІШАНІ ПОДРУЖЖЯ

Не існує людини без народу, без національности. Поняття „національність" включає в себе не лише територіяльне походження, а й мову, традиції, культуру атмосферу, багатовіковий досвід попередніх поколінь. Тому в СССР ніяк не вдасться виростити „совєтську людину" — понаднаціонального гібрида, і Кремль уже не приховує, що, замість такого гібрида, взявся плекати „русского человека" шляхом насильної русифікації та нищення національних традицій підкорених народів.

Тому, що не існує людини поза національною спільнотою, ми, українці у вільному світі, повинні з особливою чуйністю ставитися до всього, що нашу національну спільноту може підривати й послаблювати. Це — самозрозумілий, природний закон збереження. І коли нам доводиться, і то вже не раз, чути в українських церквах обох віровизнань оголошення, що, скажім, наша Оксана чи Марічка виходить заміж за Джека чи Йогана, або навпаки, — мимоволі згадуємо, як завзято й послудовно ведуть боротьбу жиди проти мішаних подруж.

„У Бразилії декотрі парохії мають більше мішаних подруж, як наших українських, — читаємо в часописі „Праця" з Бразилії (ч. 21, 1964 р.). — Отак Віла Ґваїра на наших 4 має 5 мішаних подруж, Ірасема на 15 — мішаних 16. А вже Пітанґа, то аж сором писати: на 9 наших аж 18 мішаних"... Замітка кінчається слушною заувагою: „На жаль, ми замало даємо нашій молоді нагод, щоб вона пізнавалась між собою в українському середовищі.

Боротьба за збереження й розвиток української спільноти за океаном це, в першу чергу — боротьба за українську родину

Н.Н.

Індія закупила в СССР 35 військових джетів

Москва. — Індійський військовий міністер І. Б. Чаван підписав в минулу п'ятницю 11 вересня ц.р. в Москві договір з совєтським урядом про совєтську військову допомогу, в яку вміщається, між іншим, закупно 35 джетів типу МІҐ 21. Індія дістала була вже раніше від СССР 6 таких літаків, але два з них розбилися. Таким чином вона матиме тепер 39 суперсонічних літаків, що ними зможе боротися у випадку нової комуно-китайської атаки. Китайські комуністи мають тільки гірші літаки, теж совєтського типу, МІҐ 15 і МІҐ 17. Крім того, у тому індійсько-совєтському договорі говориться про танки, підводний човен і прибережні фреґати. Рішено теж приспішити будову трьох фабрик літаків в Індії з кредитами й теж під керівництвом совєтських техніків. В кілька годин після підписання того договору прилетів до Москви 76-літній президент Індії Сарвепалі Радакрішнан, що його зустріли на летовищі Хрущов, Анастас Мікоян і інші совєтські „проміненти'.

Дар на уродини

Думаю, що багато читачів „Свободи", передусім батьків і виховників молоді, з вдоволенням прочитало в числі з 29-го серпня ц. р. нотатку про акцію українських жінок у Содбурах (Канада), які з гідною похвали енергією дбають про поширення рідної книжки серед дітей і навіть домоглися створення українського відділу при громадській бібліотеці. Якщо б з таким самим запалом попрацювали наші організації в інших місцевостях, то в нас було б чимало родинних та громадських бібліотек українських дитячих книжок, діяло б постійне видавництво української виховної літератури і не треба було б соромитись, що ця преважлива ділянка виховання загрозливо занедбана, залишена спорадичній ініціятиві кількох письменників - педагогів. А треба пам'ятати, що громада без дитячої преси — то громада без майбутнього.

Покищо становище на цьому фронті рятує „Веселка", ілюстрований місячник для дітей до 14-го року життя. Виходить він безперебійно від 1954 року, і власне тепер, 15-го вересня сповнюється 10 років існування цього журналу. Хто знає тутешні обставини на виховному полі, той зрозуміє, якого великого вкладу праці треба було збоку видавця „Веселки" — УНСоюзу-„Свободи", редакції, співробітників і прихильників цього журналу, щоб його вдержати при житті й наповнити відповідним змістом. Сьогодні „Веселка" має признання рідної громади на терені всієї нашої діяспори, апробату шкільних чинників і використовується в українських родинах та школах, як виховний і навчальний засіб. Бракує їй тільки одного — такої кількости читачів і передплатників, яка б відповідала числовому станові нашої молоді.

І тут доводиться хоч-не-хоч заторкнути пов'язану з проблемою молоді проблему батьків, себто проблему тієї частини громадянства, яка не має зрозуміння для правильного виховання молоді взагалі, а зокрема для творчої виховної ролі українського друкованого слова. Освідомленням таких родин повинні зайнятися громадські й релігійні організації, передусім ті, що об'єднують батьків, матерів, учителів. Коли ми „в началі" виховної справи не поставимо доброї книжки і доброго літературно - виховного журналу, то будемо подібні до війська без зброї. Можна навести тисячі цитат, у яких провідні люди доби радіо, телевізії, космічних ракет і ядрової енергії остерігають проти згубних наслідків нехтування конструктивною літературою, книжкою та пресою.

Думаємо, що ця наша пригадка якраз на часі в 10-ліття „Веселки", що збіглося з Великими Роковинами Шевченка, який зробив рідне слово могутньою зброєю в боротьбі за краще майбутнє свого народу. Передаймо ж це рідне слово і своїм дітям — усім без вийнятку. Воно збагатить їх духово й інтелектуально, доповнить їх знання й життьовий досвід скарбами рідної культури. Це буде великий вклад у справу визволення рідного народу.

Отож, не повинно бути ні одної дитини українського роду, ні одної родини, ні одної школи чи виховної організації без „Веселки". Це буде найкращий дар громадянства на уродини „Веселки" — одночасно високовартісний дар усій нашій молоді.

Р. Михайлович

Володимир Кедровський

ОБРИСИ МИНУЛОГО

(7)

Крім того твори М. Чернявського були друковані в місячниках „Зоря", „Правда", „Руслан", в „Літературно-Науковому Вістнику", що виходили в Галичині, та в багатьох альманах. За оповідання „Ве віктіс" та „Весняна повідь" Микола Хведорович дістав конкурсові нагороди. До того він написав багато критичних статтей та заміток. Отже, коли я вперше стрінув його, як він уже був широковідомим письменником, і до кожної його думки я прислухався уважно і захоплювався всім запалом своєї молодої душі, глибоко всмоктуючи кожне його слово, сказане лагідним, спокійним голосом з ноткою батьківського наставлення.

Дозволю собі подати тут те, що академік С. Єфремов у своїй „Історії українського письменства" пише про творчість М. Чернявського. Мало-то тут, на еміґрації, знає цю двотомову історію. Отже, С. Єфремов пише:

„До Коцюбинського наближається настроєм, отим широким розумінням краси, Микола Чернявський, поет з чулою, м'якою вдачею, лірик з природи, з нахилом до мрійности й розчарування, співець кохання з широким розмахом фантазії:

Хто всилі скувати душу кайданами,
Хто дух наш безсмертний згасити здола? —
(„До пісні")

запитує Чернявський, посилаючи свою пісню, щоб вона кликала „до світу, до сонця із темряви брата". І хоч Чернявський зве свою поезію „Піснею помсти" — проте, далеко дужче тягне його натура до тихих ідилічних картинок, переважно з сільського, близького до природи життя, і поет завжди знайде в природі щось рідне собі й близьке:

Сон мій — знову сон голодний!
Тим все хліб, мені ж на зло
В мурах города холодних
Сниться кожну ніч село.
(„Сон")

„А мені незмінно сняться, — каже він на іншому місці, — тихі, чисті ясні зорі". І тим дужче росте в поета туга за природою, бажання злетіти в якусь височінь надмірну, бо

Обридло нудитись в цій темній країні
Рвуть душу і сльози і співи братів.
(„Орел")

„Оці дві сили, що гармонійно поєдналися у Чернявського — з одного боку, громадянські обов'язки до „темної країни", з другого природжена м'якість і пасивність натури, мрійний нахил до краси — служать за вічне джерело роздвоєння в душі самого поета. Виразно це роздвоєння виявилось у Чернявського в поезії „Я йшов ланами рідних нив", в якій поет висловив свої щиросердечні мрії про вселюдську згоду і поруч їх поставив дійсність, що всяку згоду ламає й кличе всіх до бою. Вдача поета і дійсність раз-у-раз шарпають у протилежні сторони Чернявського, і це одбивається на його поезії згаданого роздвоювання. То прорветься в його дужа й сміливого завзяття повна „Пісня пімсти", як отой „Мій спів", що

... пронесеться він над світом
Не злим гнобителям привітом,
А тяжким стогоном вночі,
Братів до гурту зовучи.
(„Мій спів")

— то забринить нотка зневіри й туги за тим, що розійшлися в житті шляхи з близькими духом людьми й „спільний ключ правди засох і не б'є" („Шляхи"), що „проклятий сон життя сліпого" занадто непорушно заліг над землею і придушив людськість. Проти міщанської буденщини, нікчемного і порожнього животіння серед мізерних утіх знайдеться у Чернявського потужне слово, подиктоване великим і щирим гнівом:

Проклятий сон життя сліпого!
Невже тягтимешся ти вік
І світу розуму ясного
І не побаче чоловік?
(„Я жив свій вік")

„Картина природи, степ широкий, ясне і спокійне море — їм Чернявський дає багато місця в своїй поезії, і справді чимало знайдеться у нього в цій сфері гарних, ґраціозних творів, як „Сон", „Спека", „Степові огні", „Після бурі", „Сільський вечір", „Рибалка", „Сільська осінь" та інші. Тут немов одпочинок од дрібного міщанства знаходить собі поет, немов рве ті кайдани, що про їх з такою силою сам обізвався:

Прокляті кайдани! Віки вас кували,
Ваш холод залізний вже чув і я,
Вже серце не раз ви мені шматували
І брязкіт ваш чути мені й відсіля:
То — бідкання кволе життя самітного,
То — спів подібний зажер-глитаїв,
То — скарга ледарства, недбальства тупого,
То — темряви стогін... Він все заглушив.

Але кінчає автор:

Але вас об душу свою розіб'ю,
Об серце бідне, що ви катували,
А виборю долю і волю свою.
(„Кайдани")

„І поет, що залюбки кликав би до згоди, мусить відкинути згоду „з усім, що діється круг нас", і взяти зброю до рук, замість оливкової гілки:

Ще поки серце в грудях б'ється,
Як бачу сльози я братів,
Нераз щодня воно здригнеться,
Не раз клятьбою відгукнеться
На підлі вчинки наших днів.
(„Відповідь співця")

„Не дешево, певна річ, обходиться це мрійному співцеві, і через те й бринять так часто у нього нотки зневіри та розчарування".

Отак характеризує С. Єфремов Чернявського і його творчість. На жаль, Єфремов не знав ближче самого поета. Не знав, що може лише одна третина творів, написаних Чернявським, була видрукована із-за цензурних перешкод. Однак, Чернявський багато написав творів, не зв'язуючи в них ні своєї думки, ні свого почуття цензурними умовами. Свідомо писав деякі свої твори „на майбутнє", вірячи, що настануть часи, коли українські письменники зможуть друкувати свої твори без калічення їх цензурою. В тих своїх творах „на майбутнє" він щиро виливав свою душу, щиро викладав свої почуття, бажання, надії. В тих творах він був дійсно борцем за волю українського народу, борцем за визволення його з культурного та політичного рабства.

Нове досягнення парафії св. Володимира в Шикаґо

Успіхом в житті цієї церковної громади був випуск перших матурантів Вищих курсів Українознавства в цьому році.

В 1961 році парафіяльна Школа Українознавства довершила свій ріст, ставши повним восьмиклясовим рідношкільним навчальним закладом. Тоді серед батьків учнів, що кінчали той повний курс школи, зародилась думка про поширення й поглиблення українознавчих студій. Першим ініціятором заснування Вищих Курсів з гімназіяльною програмою навчання був Василь Негода, а з учительського збору здійснення того задуму тодішня управителька школи В. Смірницька доручила авторові цього репортажу.

Наші Вищі Курси з кінцем 1961-го року розпочали працю при десяти курсантах і трьох учительських силах, якими були: Василь Іваґчук викладав історію України, Антін Кущинський викладав українську культуру і географію України, а потім також історію України, і Іван Лукашевич українську мову і українську літературу.

В загальній адміністрації Курси підлягали управительці суботньої школи Українознавства В. Смірницький. Духовним опікуном був настоятель собору митр. прот. о. Федір Білецький. Користаючись довір'ям цих зверхників, курси розвивали свою діяльність під безпосереднім керівництвом автора цих рядків.

До кінцевого іспиту в березні 1964 року стало тільки вісім осіб і Вищий Курс Українознавства закінчили з відмінним успіхом: Віктор Галкин, Василинка Кущинська, Євген Ткалич; з дуже добрим успіхом: Людмила Дорошенко, Микола Негода, Степан Слобідський; з добрим успіхом: Наталія Колішинська і Катерина Чупейда.

Урочисте вручення дипломів відбулося під час ювілейної Шевченківської Академії 15-го березня 1964. р. в присутності численної публіки: батьків, гостей, молодших курсантів, учнів Школи Українознавства при всьому учительському зборі і Батьківському Комітеті. Керівник Курсів представив ґрадуантів: „Це ті щасливі й заслужені представники нашої дорогої молоді, що найкраще в нашій громаді виконали заклик безсмертного Тараса — „І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь!" Бо ж цілих одинадцять років старалися учитися рідної мови, культури, історії, літератури. Честь і слава їхнім родичам, що зуміли надати їм охоти поширювати свої українські знання".

Виявилось, що при анонімній анкеті, між цими матурантами, більшість з них заявили бажання відвідувати бодай спорадичні виклади з українознавчої науки та з проблеми Визвольної Боротьби України...

Сердечними словами привітав перших матурантів о. Федір Білецький та щедро подякував учителям Ант. Кущинському і Ів. Лукашевичеві за їхню освітню та виховну чинність. Кожному матурантові він вручав у рулоні з синьо-жовтою стрічкою розкішно оформлене та оздоблене золотавим тризубом матуральне свідоцтво, виготовлене в українській і англійській мовах. При тому кожний почув від отця Настоятеля тепле слово ґратуляції з похвалою за труди і успіхи.

Управитель Школи Українознавства Іван Лукашевич вручав матурантам пропам'ятне табльо з фотографіями їх всіх і їхніх учителів.

А від Керівника Курсів ґрадуанти дістали символічні подарунки: Шевченківську і Мазепинську медалі, щоб все життя не забували про „Заповіт" нашого генія й пророка та про Визвольну Боротьбу України за її волю, державу, честь і славу, яку збройно розпочав Гетьман Мазепа, провадили наші батьки і яку має докінчити наше молоде свідоме покоління, ця наша зміна... Матурантки, крім того, дістали від свого керівника ще й червоні троянди...

Цим новим досягненням на полі українознавчої освітньої праці парафія св. Володимира в Шикаґо стала на першому місці між іншими православними громадами в ЗДА. А взірцева конструктивна співпраця Батьківського Комітету на чолі з д-ром В. Шимановим з учительським збором Школи і Курсів Українознавства є певною запорукою до дальшого росту й розквіту цих двох цінних навчальних рідношкільних закладів.

Ант. Кущинський

Праця УМІ в двох осередках Коннектикат

Шкільний рік 1963/64 закінчився 24-го червня іспитами в обох школах: у Гартфорді та в Ню Гейвені, в присутності д-ра Ігоря Соневицького — голови інститутової Комісії та учителів відділів. До кінцевих іспитів приступило всіх 26 учнів.

У Ню Гейвені вів клясу фортепіяну і клясу скрипки Б. Марків і фортепіяну Н. Федорович та Ю. Цибрівський. 5 учнів було на підготовчому курсі, 12 на нижчому, 8 на середньому, на вищому 1.

Формально закінчено цей рік прилюдним концертом 21-го червня в Авдиторії Укр. Кат. Церкви ім. Михаїла в Ню Гейвені. Зібралося досить батьків та симпатиків музичного мистецтва.

В загальному на 38 творів програми було 27 сольових фортепіянових та 11 дуетів, з з того 13 українських творів (1 дует), решта — чужих композиторів, як Баха, Моцарта, Бетговена, Вебера, Брамса, Шумана, Шопена, Ґріґа й новіших — Прокофієва, Лібермана, Байнеса. Вирівнялись передусім учні середнього курсу М. Чайковська, М. Пришляк, Р. Солек та А. Пришляк із Гартфорду і М. Кизик, О. Цибрівська з Ню Гейвену, а з молодших — Г. Чайковська, Г. Лобай та Л. Садівська (у в'язанці українських пісень). В дуетах подобалися Р. і М. Кизик, Н. Цибрівський, Ю. Миколаєвич, Марта Чайковська і М. Пришляк. Крім вичислених вже Гартфорд репрезентували ще музична новачка Демкович (підг.) після 4 місяців науки. Ню Гейвен репрезентували усі 10 учнів: Т. Темюк, Р. Кизик, М. Кизик, Г. Лобай, Р. Лаврович, О. Слюсаренко, Л. Садівська, Н. Цибрівський, О. Цибрівська. Б. Заяць із Бріджпорту відіграв скрипковий концерт Баха.

Учні УМІ на численних святах, в тому числі й на цьогорічних Шевченківських Ювілейних Концертах, включались як акомпаніятори, солісти та хоровики. Такими були М. Чайковська, Б. Рудзінський та А. Пришляк, як акомпаніятори для скрипки та хору шкільної молоді. Цей останній відіграв 2 форт. соля на Святі 22 Січня. Він теж репрезентував Гартфорд, поруч із О. Цибрівською (Ню Гейвен), на концерті найкращих учнів у Ню Йорку 16-го травня. Останньо віддали шану Шевченкові від УМІ „Ліричною поемою" Фоменка на другій Шевченківській ювілейній академії в Ню Гейвені 2-ма українськими творами доповняла першу ювілейну академію. Принагідними виступами (форт. соля) прикрашували свята музично і молодші ученики УМІ в обох громадах як Ю. Миколаєвич (Пластовий Чайний Вечір) на Святах Матері та інших.

УМІ в Ню Гейвені був організатором першої тут мистецької академії „Українських Мистців Ню Йорку", полученої з рефератом проф. Л. Кузьми та мистецькою програмою, яка відбулася в залі УНДому цього року.

Ю. Цибрівський,
(керівник)

З діяльности Відділу Союзу Українок Америки в Сан Франсіско

Ще в січні ц. р. відбулися Річні Загальні Збори Відділу СУА в Сан Франсіско, на яких вибрано Управу. До нової Управи ввійшли: Ольга Чато — голова, Ольга Тексдал-Расмусcен — м. голова, Стефа Кісь — секретар, Софія Підгірна — культурний референт та Ольга Шрасер — скарбник.

До Контрольної Комісії вибрано Наталію Каменецьку, Марію Шабатуру та Ярославу Оренчук.

Нова Управа влаштувала 17-го березня 1964 р. Свято Героїнь. Ця імпреза відбулася в приміщенні Української Католицької Парафії в Сан Франсіско. Свято відкрила голова Відділу, пані О. Чато. Вона привітала присутніх та попросила до слова пані Я. Оренчук, яка з чуттям прочитала цікаву доповідь, у якій змалювала героїчну ролю української жінки у боротьбі українського народу за визволення. По цій доповіді шкільні діти (Івась Кісь та Мартуся Косович) говорили декламації. По цій офіційній частині свята присутні ще довго залишалися на залі на приємній розмові. Всі були вдячні Управі, яка влаштувала гарне свято та зуміла створити приятельську атмосферу. Слід також згадати, що пані з Відділу СУА приготовили для всіх присутніх спільну перекуску.

Заходом Відділу СУА відбулося 24-го травня 1964 р. Свято Матері. Тим разом Управа заохочена успіхом попередної імпрези віднайняла гарну та простору залю Каліфорнія Клюб. Голова Відділу СУА пані О. Чато відкрила Свято та привітала численну публіку. У першій частині імпрези пані С. Підгірна прочитала святочну промову, у якій вивела дуже влучно поодинокі типи українських жінок-виховниць. Прелеґентка закликала присутніх жінок до наслідування цих світлих постатей. По цій доповіді слідували декламації. Марія Черепенко по-мистецьки сказала вірш на честь матері-страдальниці. Івась Кісь деклямував вірш „Моя Матуся", а Мартуся Косович „Квітка для Матері". Богдан Шабатура сказав вірш „Моя Мати".

У другій частині свята були виконані українські пісні та танці. Миле враження зробив діточий хор під проводом пані О. Чато. Серце радувалося, коли молоденькі діти своїми ніжними голосами співали колисанки та інші народні пісні. Молодий Іван Казай гарно відіграв на акордеоні танці Коломийку та Гречаники. За тим слідував танець Козачок у виконанні молодшої групи дітей. Дві пари гарних дівчаток і хлопців, які ледви відросли від землі, своєю появою та гарним танком захопили публіку. Старша група дівчат і хлопців прегарно вивела танець „Катерина".

Імпреза зробила на зібраних гарне враження. Батьки дітей та всі зібрані були раді з того, що наш доріст привчається любити своє рідне слово, свою пісню та свій танець.

Всім виконавцям цієї імпрези належиться щира подяка.

Окрема подяка пані Олі Вермонт, організаційному референтові місцевого Відділу УККА, яка учить нашу молодь українських танців.

З повищого звіту видно, що нова управа Відділу СУА в Сан Франсіско має гарні успіхи у громадській праці. Це треба завдячувати правильному підходові нової управи до громадських справ, яка приєднує до співпраці все жіноцтво з нашого терену. Нова Управа є теж у діловому контакті з місцевим Відділом УККА, у Екзекутиві якого має свого сталого представника.

Н. К.

Короткі вісті

● Гамаль Абдель Нассер, диктатор Об'єднаної Арабської Республіки, і наступник престолу та прем'єр Савді Арабії князь Фейсал нараджувались впродовж двох годин — без свідків. Це була така перша безпосередня розмова двох арабських володарів, довголітніх противників. Головний спір і гнів між ними — за іншу арабську країну, Ємен, де Нассер поміг своїм військом, грішми й інтригами скинути тамошнього короля (імама), що його підтримувала Савді Арабія.

● У Південному В'єтнамі генерал Нгуєн Хан скасував цензуру, існуючу там для кругло 40 місцевих газет. Цензура не стосувалася закордонних кореспондентів.

● У Сиднеї в Австралії сім американських вояків, членів залоги американського велетня-літаконосця „Ентерпрайз", спізнились, коли він відплив з порту. Газети жартують, що їхню відсутність частинно надолужив прихід несподіваного пасажира: місцевий зоологічний город дарував молодого кенгуру зоологічному городові у Норфолку, Вірджінія, що є рідним портом того літаконосця.

✠

В невимовнім жалю повідомляємо всі Українські Військові станиці, а також Українську Громаду, що 2-го вересня 1964 року в шпиталі м. Фенікс, Арізона, після довгої, затяжної хвороби відійшов у Вічність
ПІДПОЛКОВНИК 2-го КІННО-ЗАПОРІЗЬКОГО ПОЛКУ

ЮРІЙ ТІССАРЕВСЬКИЙ

Народжений 16-го листопада 1895 року в м. Решетилівці на Полтавщині, учасник Визвольної Боротьби Армії УНР, Лицар Залізного Хреста.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

В імені Старшин і Козаків Полку,
Командир 2-го Кінно-Запорізького Полку
Полковник ЖУПІНАС

✝

Зі смутком повідомляємо Рідню і Знайомих, що дня 9-го вересня 1964 року упокоїлась у Бозі у 72-му році життя, прийнявши Найсвятіші Тайни наша Найдорожча
МАМА, СЕСТРА і БАБУНЯ

МАРТА ЗАЯЧКІВСЬКА
з ПОПОВИЧІВ

вдова по Романові, Президентові Нотаріяльної Палати у Львові, член багатьох товариств і організацій, визначна громадська діячка.

Похорони відбулися в суботу, дня 12-го вересня 1964 року з похоронного заведення Талярського в Гартворді, Конн.

Горем прибиті:

БОГДАН, син і дружина ІВАННА
ЛІДІЯ, дочка і чоловік Д-р МИКОЛА БАРАБОЛЯК
РОМАНА ПОПОВИЧ, сестра
ІННА, внучка і чоловік Д-р ВОЛОДИМИР БАНДЕРА
ХРИСТЯ, АНДРІЙ, ОЛЕКСАНДЕР і РОМАН — внуки
ПЕТРО і МАРКО — правнуки

ХРОНІКА УВАН у ЗДА

Публікації Академії.

В березні 1964 року вийшла з друку книжка Євгена Блакитного „Василь Григорович Кричевський", 32 сторінки, ілюстрована. Це — доповідь автора на Пленарній конференції і відкритті Виставки творів В. Г. Кричевського, 29 грудня 1962 року, до десятиліття його смерти - 1952-1962. (Друковано в „Свободі" в 1963 році).

Вийшли дві праці Володимира Дорошенка: „Покажчик літератури про українську пресу (Спогади, замітки й покажчики, що появились у виданнях, друкованих на Заході в 1945—1962 роках)", 12 сторінок, відбитка з журналу „Сучасність", ч. 6 (30), 1963. Мюнхен, і „Реєстр українських періодичних видань у вільному світі за рр. 1961-62", 26 сторінок, відбитка з Календаря „Свободи" за 1963 рік.

Відзначення 150-тиріччя з дня народження Шевченка.

У березні відбулось чотири наукові конференції з циклу шевченкознавчих конференцій, урядженого Інститутом Шевченкознавства Академії для відзначення 150-тиріччя народження Шевченка.

7-го березня — Пленарна конференція Академії з доповідями: Петро Одарченко — „Шевченко в літературній опінії світу"; Володимир Міяковський — „П'ятнадцять років шевченкознавчої праці УВАН".

14 березня — доповідь Марка Антоновича (Монтреал): „Олександер Кониський, як біограф Шевченка".

21 березня — доповідь Юрія Шевельова: „Шевченко і літературні течії 40-х років XIX століття".

28 березня — доповідь Петра Мегика: „Малярська творчість Шевченка на тлі його доби".

Вшанування 70-тиріччя народження Д. І. Чижевського.

22 березня відбулась Пленарна конференція Академії на відзначення 70-тиріччя народження Дмитра Івановича Чижевського, дійсного члена УВАН у ЗДА. Програма: Юрій Шевельов — „Відкриття конференції"; Василь Рудко — „Праці Д. І. Чижевського з ділянки філософії"; Юрій Лавріненко — „Д. І. Чижевський, як літературознавець".

Доповідь Є. Зибликевича про архів В. Липинського.

1 березня відбулось наукове засідання Комісії для дослідження української суспільної думки, на якому Євген Зибликевич прочитав доповідь: „Дослідний інститут ім. В. Липинського у Філядельфії та його архів".

Музей - Архів УВАН у ЗДА.

Протягом березня 1964 р. надійшло нових матеріялів: книжок — 55, періодичних видань — 433, ілюстрованих матеріялів — 17, різного — 23, всього 528 одиниць. Від редакцій одержано 183 одиниці. Найбільші й найцінніші дарунки надійшли від таких осіб: В. О. Шварц — совєтська періодика за роки 1956—1960, 225 одиниць; Ю. В. Шевельов — 49 одиниць; Є. Онацький — третій том відбитків статтей різними мовами про Україну за рр. 1919—1942, альбом з витинками його власних статтей з різних періодичних видань 1920—30 років та інші матеріяли. Різні дарунки книжками, журналами, рукописами та фотографіями надійшли від таких осіб: Л. Бачинський, М. Галій, М. Гарасовська-Дачишин, Д. Горняткевич, О. Добровольська, Я. Зозуля, М. Коць, К. Лисюк, Л. Лепкий, О. Мальченко, Б. Мартос, Г. Мироненко, С. Нагірна, Н. Осадча, В. Павловський, М. Пежанський, Я. Пеленський О. Перхорович, О. Рішай, Ю. Тамарський та інші.

Закаталогізовано нові поступлення з колекції о. В. Сполітакевича та з відділу мистецтв — 403 книги. Заінвентаризовано мистецьких експонатів — 38, складено картки на 39 експонатів.

Заповіт Василя Тимчука.

Управа Академії дістала офіційне повідомлення, що Василь Тимчук, який проживає у Ґлейндейл, Каліфорнія, склав заповіт, в якому заповів, щоб після його смерти все майно було рівно поділено між сьома українськими організаціями, серед яких є й УВАН у ЗДА. Академія вислала йому листа з подякою, написавши зокрема таке: „Ми глибоко зворушені Вашим шляхетним наміром, яким Ви, з такою високою гідністю для наслідування, поновлюєте стародавні українські запорозькі звичаї — складати заповіти масткові на освітні цілі і на користь церков та манастирів".

Грошові надходження в березні 1964 року.

Одержано $ 150 від Л. і М. Биковських з Денверу; $ 75 удержано від Нюйоркського відділу Українського Лікарського Товариства Пн. Америки. По $ 50 надіслали: Дмитро Тромса (Н. Й.) і Нюйоркський Відділ т-ва Українських Інженерів Америки. Надходження по $ 25: від А. Адамовича (Н. Й.), М. Кальницького (Клівленд) і П. Одарченка (Вашингтон, Д. К.). Л. Марґоліна $ 20. Пожертви по $10: Відділ Українського Робітничого Союзу у Трентоні. К. Архімович (Н. Й.), А. Енґель (Н. Й.), Б. Загайкевич (Кренфорд, Н. Дж.), Ю. Зеленський (Річмонд), М. Каплистий (Роземонд), М. Нешта (Н. Й.). По $ 5: Гончаренко та Я. Чипак (Патерсон). $ 2: Г. Левицька (Філядельфія); $ 1: о. М. Левицький (Філя).

Одержано за підписним листом ч. 38 через І. Дубровського (Вашингтон, Д.К.) по $10: Дубровський, О. Ломацький, Б. М., М. Григоріів, М. Криворук, В. Бойко; по $ 5: І. Галич, Ю. Негребецький, В. Сім'янців, В. і Г. Біровець, Ю. Капустянський, Т. Проценко, С. Максимюк, Ю. Філіпов; по $ 1: Ф. Карпин і Н. Мандрич. Всього $ 102.

Одержано за підписним листом ч. 066 через М. Химича (Філядельфія): О. Воскобійник $ 25, І. Коровицький $20; по $ 5: Л. Стадниченко, М. Луцький, М. Романець; по $ 2: М. Карпинич, Я. Палатайко; по $ 1: М. Шиманська, М. Слексевич. — Всього $ 66,

Замість квітів на могили.

Пам'яті Андрія Шкільного — пожертва $ 15 від М. Колісника. — Пам'яті проф. А. Котовича — від Г. Козака $ 10. — Пом'яті доктора Ганни Журко — від А. Енґеля $ 5.

Пожертви на спеціяльні фонди.

На видання праці Ольги Косач - Кривинюк „Леся Українка. Хронологія життя і творчости": З. Бориспилець (Н. Й.) $ 20; по $ 5: А. Ключко (Н. Й.), М. Зайців (Нюарк), І. Мирошниченко (Н. Й.), І. Бакало (Н. Й.).

Продаж книжки Л. Голубничої на користь Академії.

Молодий науковець Лідія Голубнича, яка спеціялізується в китайській мові, пожертвувала Академії 30 примірників недавно виданої у видавництві „На горі" (Мюнхен) книжки Лу Сіня „Достеменна історія Ак'ю", що її вона переклала з китайської мови і написала вступну статтю. За продаж книжки уже вступило до каси Академії $ 21.

Від Управи Академії.

Управа Академії і управа Фундації Академії сердечно дякують усім жертводавцям і нагадують, що пожертви на Академію можна знимати з сум, що підлягають оподаткуванню.

Ми сподіваємось на дальшу допомогу громадянства у праці Академії, зокрема в розгортанні її видавничої діяльности.

Адреса Академії:

**Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S.
206 West 100 Street
New York, N. Y. 10025**

З'ЇЗД КОЛ. УЧЕНИЦЬ І ПРОФЕСОРІВ ГІМНАЗІЇ СС. ВАСИЛІЯНОК...

Закінчення зі стор. 1-ої

з'їзд, присвятив свою доповідь справі видання Пропам'ятної Книги Гімназії СС. Василіянок, яка теж включала б історію усіх шкіл СС. Василіянок на Зах. Землях. Після доповідей проведено коротку дискусію, вирішено перевести збірку на видання пропонованої проф. В. Левом книги й обрати для тієї мети окрему редакційну комісію. Водночас із цим обрано резолюційну комісію для опрацювання резолюцій З'їзду.

Після цієї ділової сесії увечері в суботу 12 вересня відбувся бенкет, в якому взяло участь понад 330 учасниць з'їзду і гостей, Відкрила бенкет коротким привітанням проф. Софія Лев і молитву провів представник стемфордського єпископа Кир Йосифа Шмондюка Впр. о. Богдан Смик. Після покликання почесної президії бенкету, до якої запрошено, крім кол. професорів також Впр. о. М. Харину, представника філядельфійської дієцезії і православного священика о. Коваленка та головного предсідника УНС Й. Лисогора з дружиною Марією, започаткувала програму цієї частини з'їзду спогадом про зустрічі з митр. А. Шептицьким покликана на тостмайстра бенкету інж. Стефанія Чижович - Пушкар. В дальшому були прочитані привітання від кол. учениць гімназії з краю. П-ні Марія Головко - Логаза поділилася спогадом про громадську і підпільну діяльність учениць гімназії між двома світовими війнами і під час війни, згадуючи тих, що полягли в революційній боротьбі, як і тих, що й досі караються в совєтських концентраційних таборах, зокрема про одну з найяскравіших постатей того часу, Катрусю Зарицьку. З черги п-ні Тарнавська відчитала зворушливий спогад про заслуженого виховника школи о. д-ра Спиридона Кархута, написаний його присутньою на з'їзді донькою п-нею Неонілею Кархут-Мечник. Із своїми спогадами з минулого поділилися також пані Стефа Бернардин і проф. Євгенія Чапельська. Марія Тарнавська - Косович прочитала написану нею „Ювілейну Елегію". На концертову частину програми бенкету, що нею проводила проф. Євгенія Чапельська, склалися: скрипкове сольо Оксани Ленець при фортепіяновому супроводі проф. Є. Чапельської, деклямації Володимири Заяць-Смик віршів Миколи Матієва-Мельника і Василя Щурата, виступ відомої піяністки Дарії К. Гординської - Каранович і веселий репортаж Квітки Стецюк п. н. „Перед з'їздом".

Українська преса була заступлена редакторами „Нашої Мети" в Торонті — о. проф. П. Хомин, „Шляху" — д-р П. Ісаїв і „Свободи" — ред. А. Драган і ред. Б. Кравців.

В неділю 13-го вересня відбулася в українській каплиці св. Володимира урочиста Служба Божа, що її відправляв Впр. о. Петро Хомин в співслуженні оо. Мирослава Харини і Богдана Смика і до якої співав хор під проводом проф. Ір. Чумової. Після Служби Божої була відправлена Панахида за покійних професорів й учениць гімназії. Службу Божу в православній каплиці відправляв Впр. о. прот. Коваленко.

Після Служб Божих відбулася заключна сесія з'їзду, на якій обрано редакційну колеґію пропам'ятної книги під проводом проф. В. Лева і на якій схвалено аклямацією резолюції, що їх запропонувала резолюційна комісія під проводом д-р Марії Кобринської. Наприкінці з'їзду відбулася спільна знимка, як також зустрічі учасниць з'їзду за клясами.

З нагоди з'їзду відбулася виставка, присвячена історії Гімназії СС Василіянок і літературній і мистецькій творчості професорі і учениць школи. На виставці, влаштованій заходами Анни Кобринської, були показані збірки фотографій з різних періодів історії школи, музейні експонати із збірки матері Северини, ЧСВВ, окремі видання літературних творів й ін.

ДЕЩО ІЗ ВРАЖЕНЬ І СПОСТЕРЕЖЕНЬ

Ювілейний з'їзд колишніх учениць і професорів гімназії Сестер Василіянок у Львові, що відбувся на Союзівці з кінцем минулого тижня, міг би бути доброю темою „історії людського зацікавлення" — як кажуть американці. Крім зворушливих зустрічей давніх шкільних подруг, типовою була й зустріч їхніх життьових подруг, їхніх чоловіків, переважно тих, що — як говорила в своїй прекрасній доповіді - спомині мґр. Дора Біленька - Рак — очікували на них на Цитаделі та несли їм книжки додому. Дещо із цих спостережень:

Професор /професором.

Хто бачив проф. д-ра Василя Стецюка під час обіду? Ставши біля входових дверей, він орлиним зором обкинув цілу „клясу" - їдальню, наче б дивився, кого з його учениць ще немає в клясі, або яка в останній хвилині хотіла б ще відписати „препарацію" від товаришки.

Автобус з одним пасажиром

Під час обідової перерви в суботу 12-го вересня на Союзівку цілком несподівано заїхав автобус. Кожний здогадувався по своєму: адміністратори Союзівки пп. Данило Слободян і Володимир Квас могли сподіватився, що це нагло з'явилася незамовлена прогулянка, учасниць з'їзду могли підозрівати іншу несподіванку, заглядаючи у вікна автобусу, щоб пізнати подорожних. Але їх не було, за винятком одного: автобус зупинився і з нього вийшов один-одинокий його пасажир, елегантний джентлмен інж. Богдан Рак, чоловік „василіянки" Оксани Гаврищаківної. Він приїхав автобусом публічної служби до Керґонксону, а що не було інших подорожних, шофер завіз його відразу на Союзівку і цей парадний в'їзд на союзівську „Цитаделю" коштував інж. Ракові тільки 50 центів.

Не цілком правильна, але добра математика

Під час дебат над виданням Пропам'ятної Книги, одна з дискутанток дала приклад доброї, хоч і не цілком правильної математики. Рахунок був такий: Товаришки! Видання Пропам'ятної Книги мало б коштувати приблизно $5 000. Нас є 500, отже, як кожна з нас пожертвує по $100, ми напевно покриємо всі потрібні видатки, зв'язані з цією публікацією.

Весна під осінь

„Не рахуймо собі взаємно зморщок, не дивімось на дододаткові фунти, будьмо під час цього з'їзду тільки шкільними товаришками - подругами, як були колись, там у Львові в гімназії Сестер Василіянок, куди ходили стежки нашої молодости..." — говорила в своїй доповіді - спомині цитована вже мґр Дора Біленька - Рак. І справді, хоч під час ділових нарад це були вироблені і заслужені громадянки, то під час зустрічей все здавалося „наче вчора", всі знову вернулися на ці „стежки своєї молодости", якими вони йшли назустріч своїй долі та яку зустрічали. А обстановка Союзівки, ще весняно - свіжа і гарна, але вже з першими подихами багатобарвної осінньої краси, була вимріяним тлом для такої зустрічі.

Українські футболісти почали слабо сезон „Східньої Конференції"

Український Спорт. Клюб Ню Йорк, який придбав до складу своєї футбольної дружини чимало талантів, зійшов минулої неділі, 13-го вересня, переможеним у першій грі „Великої Дванадцятки Східньої Конференції". У змаганнях на своєму грищі в Коледж Пойнті УСК здобув лише одні ворота у 85-ій хвилині гри із стрілу Скірки і програв з „Інтер Клюбом" вислідом 1:3. В дружині УСК-у найбільше завели оборонні лінії.

„Чорноморська Січ" — відбула перші мистецькі змагання на грищі в Нюарку і теж втратила в них обидві точки, програючи з дружиною італійців з Бостону, „Метрос", вислідом 2:3. Вже на 20-ій хвилині „Січ" втратила середнього помічника Павлишина, який при зударі з противником зламав носову кість і треба було відвезти його до лікарні. Несподівано слабо заграв у дружині „Січі" воротар. Ворота для „Січі" здобули: Ґомез у 17-ій хвилині гри і Саварин з карного у 70-ій хвилині.

„Тризуб" із Філядельфії — одинокий здобув одну точку в цих перших грах українських дружин у „Великій Дванадцятці". В зустрічі з дружиною Ню Йорк Амерікенс, бувшим „Гакоаг", осягнули тризубівці нерішений вислід 2:2. До половини вів „Тризуб" 1:0, але вкінці мусів задовольнитися тільки нерішеною на власному грищі у Філядельфії.

Інші висліди „Великої Дванадцятки": Н. Й. Гота — „Мінерва" 1:0; „Гунґарія" — „Дойчунґарн" 4:2; „Джуліяна" — Б. В. „Ґотче" 1:1.

Короткі вісті

● **13 арабських країн** рішили на своїй конференції „на вершинах" в Каїро в минулому тижні, щоб „негайно" розпочати роботи в Сирії, Йордані і Ливані над будовою гребель на ріках, що є допливами Йордану. Ливан просив дати йому рік часу. Ізраїль заповів, що зупинення арабами допливу води до Йордану він уважатиме за ворожий акт, рівнозначний з аґресією проти Ізраїлю. Тому ця справа може спричинити війну.

● **В індійському парляменті** соціялісти й комуністи зголосили внесок на висловлення недовір'я прем'єрові Багадурові Шастрі, головно у зв'язку з голодом, що загрозив Індії. Однак прем'єр перевів ухвалу, що спершу треба дебатувати над справою небезпеки голоду і заходами уряду в цій справі, а щойно потім взяти на денний порядок внесок лівої опозиції. Комуністи і їх поплентачі хочуть використати факт, що після смерти Джавагарлала Неру новий прем'єр ще не встиг здобути собі популярність і належну повагу.

● **Департамент Торгівлі** звітує, що рух в роздрібному продажі в серпні ц. р. становив понад $22 більйони і що збільшилися суми, видані на інвестиції в промислах, що свідчить про ріст економіки в ЗДА.

ТАРЗАН, ч. 5308. Львиця на сцені!

Після кількох виснажних хвилин Сем і його люди зловили левенята.

Але нагло вони обернулися в несамовитому страсі...

Бо з диким риком, який оглушував вуха, львиця з'явилася на оборону своїх малят!